

(Политика, 07.09.2009)

Необична је харизма коју је имао и носио патријарх Павле. Она не долази само из снаге његове личности и највишег положаја у установи најдужег трајања већ и из сложеног и веома тешког сплета околности које дефинишу наше време и живот нашег народа у њему.

Сахрана патријархова била је чин показивања националне самосвести онога што се доживљава као угрожено и понижено. И то, не само поразима и неуспесима већ, још више, сталним довођењем у питање уверења и вредности на којима почива заједнички живот. Патријархова сахрана била је рефлекс самоодбране, самоафирмације и истовремено кохезиони чин који је одражавао одлучност у идентификацији са оним што је извор Павлове харизме: он је симболизовао нас онакве какви се сами видимо, у облику за који мислимо, и верујемо, да је бољи део нас, с вером да нас има и да ћемо опстати.

У том смислу сахрана је била демонстрација самодовољности и надилазила је потребу и жељу за признањем: и без признања других смо ту, и познајемо себе. Потенцијал ове енергије јесте потенцијал опстанка. То се испољило као чин показивања и прихватања себе, нас, кроз призму прочишћења у смрти онога који нам није увек био узор иако нас је представљао. Зато насупрот мишљењима да је сахрана патријарха Павла била вапај и израз страха и безнађа у контексту неизвесности тешких времена која су пред нама, мислим да је управо супротно случај: то је био израз живота, показивање сопства, потврда идентитета – независно од признања које може да се добије. То је био израз става да је то признање пре свега нешто што се налази у себи, и што се онда просто показује: Ево ме, ту сам, са собом и са другима – Ево нас, ту смо и остајемо ту. Други – од њих се очекује признање и поштовање, али не као милост и не као нешто што се добија већ као нешто што следи, на основу чињенице постојања и самосазнања. Тишина, гласнија али и различита од сваке буке, заправо је изражавала, уз мирење са пролазношћу, оптимизам и веру у опстанак, без обзира на поразе, понижења, низак квалитет признања које долази од других. Други су заправо били суштински одсутни, видео се рефлекс мирења са тиме да су други отишли, и да некако изгледа да су увек спремни да оду, као што је Југославија отишла, као што време пролази а ми остајемо.

Тишина гласнија од сваке буке

Пише: Јован Бабић
уторак, 08 децембар 2009 15:26

Мирење са трпљењем, уз показивање истрајности у намери да се не одустане од трпљења. Може се то перципирати и као вид пркоса, али то није била суштина овог чина показивања спремности на истрајност: то је више било показивање самоме себи дефинитивности одлуке да се истраје и да се не одступи од свога, пре свега свог идентитета, и да се, са укусом коначности, искаже став да нема намере за кардиналном променом и проверавањем. Једна пацифистички, и фаталистички, скоро радосна, детерминација у исказивању припадности нечему што и не мора бити прецизно артикулисано али за шта се осећа да је суштина која нас чини. Потврда.

Немо, спонтано, без жеље за доказивањем, са потајном жељом за очигледношћу онога што јесте или што барем ми осећамо да јесте. Да јесмо. Народ, међу народима. Мали, можда, али свеједно. Огроман је био потенцијал те немости, и врло знаковит. Као народно коло, које преживљава све промене, и све неуспехе, као и успехе, националне и индивидуалне. Иста врста енергије, трајања, бивствовања. Јединства, и једности, независности, суверености, која не пита за дозволу, не пита за време, за цену, за коначност и ограниченост. Ослонца за који нема потребе за спољашњом потврдом, јер је та потврда већ добијена, у чину мирења.

Аутор је професор етике на Филозофском факултету у Београду